

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

**PREDLOG ZAKONA O
OZNAKAMA PORIJEKLA, GEOGRAFSKIM OZNAKAMA I OZNAKAMA
GARANTOVANO TRADICIONALNIH SPECIJALITETA
POLJOPRIVREDNIH I PREHRAMBENIH PROIZVODA**

Podgorica, novembar 2010. godine

**ZAKON O OZNAKAMA PORIJEKLA, GEOGRAFSKIM OZNAKAMA I OZNAKAMA
GARANTOVANO TRADICIONALNIH SPECIJALITETA POLJOPRIVREDNIH I
PREHRAMBENIH PROIZVODA**

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se oznake porijekla, geografske oznake i oznake garantovano tradicionalnih specijaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, način i uslovi za registraciju, ocjenjivanje usaglašenosti, kao i druga pitanja od značaja za njihovo označavanje.

Primjena zakona

Član 2

(1) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na:

1) oznake porijekla i geografske oznake:

a) poljoprivrednih proizvoda namijenjenih ishrani ljudi:

- meso i jestive iznutrice,
- sirevi,
- ostali proizvodi životinjskog porijekla (jaja, med, ostali mliječni proizvodi, ne uključujući maslac, itd.),
- masti (maslac, margarin, ulja, itd.),
- voće i povrće, žitarice, neprerađene ili prerađene,
- ribe, školjkaši, rakovi i njihovi proizvodi,
- ostali proizvodi (začini, itd.),
- vinsko sirće;

b) poljoprivrednih proizvoda koji nijesu namijenjeni ishrani ljudi:

- sijeno,
- esencijalna ulja,
- pluta,
- cochineal boja (sirovina životinjskog porijekla),
- cvijeće i ukrasno bilje,
- vuna,
- pruće,
- lan;

c) prehrambenih proizvoda:

- pivo,
- napici proizvedeni od biljnih ekstrakata,
- hljeb, keksi, kolači, poslastičarski i drugi pekarski proizvodi,
- prirodne gume i smole,
- senf,
- tjestenine,
- so;

2) oznake garantovano tradicionalnih specijaliteta:

a) poljoprivrednih proizvoda namijenjenih ishrani ljudi:

- meso i jestive iznutrice,
- sirevi,
- ostali proizvodi životinjskog porijekla (jaja, med, ostali mliječni proizvodi, ne uključujući maslac, itd.),
- masti (maslac, margarin, ulja, itd.),
- voće i povrće, žitarice, neprerađene ili prerađene,
- ribe, školjkaši, rakovi i njihovi proizvodi,
- ostali proizvodi (začini, itd.),
- vinsko sirće;

b) prehrambenih proizvoda:

- pivo,
- čokolada i drugi prehrambeni proizvodi koji sadrže kakao,
- slatkiši, hljeb, peciva, kolači, keksi i ostali pekarski proizvodi,
- tjestenina, kuvana ili nekuvana, punjena ili prazna,
- gotova jela,
- gotovi začinski sosovi,
- supe ili čorbe,
- napici proizvedeni od biljnih ekstrakata,
- sladoledi i sorbei.

(2) Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na alkoholna pića i proizvode od grožđa i vina, osim na vinsko sirće.

(3) Na oznake porijekla, geografske oznake i oznake garantovano tradicionalnih specijaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda ne primjenjuju se propisi kojima se uređuje postupak obezbjeđivanja i pružanja informacija u oblasti tehničkih propisa i standarda.

II. OZNAKE PORIJEKLA I GEOGRAFSKE OZNAKE POLJOPRIVREDNIH I PREHRAMBENIH PROIZVODA

Oznaka porijekla i geografska oznaka Član 3

(1) Oznaka porijekla je naziv regiona, određenog mjesta ili, u izuzetnim slučajevima, države, koji se koristi za označavanje poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda:

- koji potiče iz tog regiona, odnosno iz tog mjesta ili te države;
- čiji su kvalitet ili karakteristike isključivo ili bitno uslovljene prirodnim i ljudskim faktorima određene geografske sredine i
- čija se proizvodnja, prerada i priprema odvijaju na određenom geografskom području.

(2) Geografska oznaka je naziv regiona, određenog mjesta ili, u izuzetnim slučajevima, države koji se koristi za označavanje poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda:

- koji potiče iz tog regiona, odnosno iz tog mjesta ili te države;
- koji ima specifičan kvalitet, reputaciju ili druge karakteristike koje se mogu pripisati njegovom geografskom porijeklu; i
- čija se proizvodnja i/ili prerada i/ili priprema odvija u određenom geografskom području.

(3) Izuzetno od stava 1 ovog člana, geografska oznaka priznaće se kao oznaka porijekla kada sirovine za taj proizvod potiču sa područja koje je šire ili različito od područja prerade, pod uslovom da:

- je područje za proizvodnju sirovina prostorno definisano;
- postoje posebni uslovi za proizvodnju sirovina i
- postoji sistem kontrole kojim se obezbjeđuje ispunjavanje posebnih uslova za proizvodnju sirovina.

(4) Sirovine iz stava 3 ovog člana mogu biti samo žive životinje, meso i mlijeko.

Tradicionalni naziv

Član 4

Tradicionalni geografski ili naziv koji nije geografski koji se koristi za označavanje poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda koji ispunjava uslove iz člana 3 st. 1 i 2 ovog zakona smatraće se oznakom porijekla ili geografskom oznakom.

Generični nazivi, nazivi koji su u suprotnosti sa nazivima sorti biljaka i rasa životinja, homonimi i žigovi

Član 5

(1) Naziv koji je postao generičan ne može se registrovati kao oznaka porijekla ili geografska oznaka.

(2) Naziv koji je postao generičan je naziv poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda koji je, iako se odnosi na mjesto ili region gdje je proizvod prvobitno proizveden ili stavljen na tržište, postao uobičajeni naziv nekog poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda.

(3) Pri utvrđivanju da li je jedan naziv postao generičan, uzimaju se u obzir svi faktori, a naročito postojeća situacija u državi i u područjima potrošnje.

(4) Naziv se ne može registrovati kao oznaka porijekla ili geografska oznaka kada je u suprotnosti sa nazivom biljne sorte ili rase životinja i koji zbog toga može dovesti potrošača u zabludu u pogledu stvarnog porijekla proizvoda.

(5) Naziv koji je u potpunosti ili dijelom homoniman sa nazivom koji je registrovan u skladu sa ovim zakonom registrovaće se uz poštovanje lokalne i tradicionalne upotrebe tog naziva i stvarnog rizika od zabune potrošača u pogledu porijekla proizvoda.

(6) Homoniman naziv neće se registrovati ako dovodi potrošača u zabludu da proizvod potiče sa neke druge teritorije čak i ako je takav naziv precizan u pogledu stvarnog područja, regiona ili mjesta porijekla tog poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda.

(7) Upotreba registrovanog homonimnog naziva mora biti takva da obezbijedi adekvatno razlikovanje u praksi između homonima koji je naknadno registrovan i naziva koji je već u registru, uzimajući u obzir potrebu da se prema proizvođačima postupa na nepristrasan način i da se potrošači ne dovode u zabludu.

(8) Oznaka porijekla ili geografska oznaka neće se registrovati, ukoliko bi takvo registrovanje, zbog reputacije i dužine upotrebe žiga, moglo dovesti potrošače u zabludu o pravom porijeklu proizvoda.

Specifikacija proizvoda

Član 6

(1) Poljoprivredni ili prehrambeni proizvodi mogu dobiti zaštićenu oznaku porijekla ili zaštićenu geografsku oznaku ako ispunjavaju uslove iz specifikacije proizvoda.

(2) Specifikacija proizvoda sadrži, naročito:

- 1) naziv poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda kojeg čini oznaka porijekla ili geografska oznaka;
- 2) opis poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda, uključujući, ako je potrebno i opis sirovine, u smislu osnovnih fizičkih, hemijskih, mikrobioloških ili organoleptičkih karakteristika tog proizvoda;
- 3) prostorno definisanje geografskog područja i, ako je potrebno, detaljne informacije o ispunjavanju uslova iz člana 3 stav 3 ovog zakona;
- 4) dokaz da poljoprivredni ili prehrambeni proizvod potiče iz prostorno definisanog geografskog područja iz člana 3 st. 1 ili 2 ovog zakona, u zavisnosti od oznake;
- 5) opis metode za dobijanje poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda i, ako je potrebno, opis autentičnih i nepromjenljivih lokalnih metoda, kao i informacije o pakovanju ukoliko podnosilac zahtjeva utvrdi i obrazloži zbog čega se pakovanje mora obavljati u prostorno definisanom geografskom području da bi se sačuvao kvalitet ili obezbijedilo porijeklo ili kontrola;
- 6) detaljne podatke o:
 - vezi između kvaliteta ili karakteristika poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda i geografskog porijekla iz člana 3 stav 1 ovog zakona ili
 - vezi između specifičnog kvaliteta, reputacije ili druge karakteristike poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda i geografskog porijekla iz člana 3 stav 2 ovog zakona;
- 7) naziv i adresu ovlašćenog pravnog lica koje provjerava usaglašenost sa specifikacijom i njegove zadatke;
- 8) posebna pravila deklarisanja poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda i
- 9) druge zahtjeve utvrđene posebnim propisima.

Zahtjev za registrovanje oznake porijekla ili geografske oznake

Član 7

(1) Zahtjev za registrovanje oznake porijekla ili geografske oznake može podnijeti samo grupa proizvođača ili prerađivača poljoprivrednih ili prehrambenih proizvoda koje proizvodi ili prerađuje.

(2) Grupa proizvođača ili prerađivača, u smislu ovog zakona, podrazumijeva svako udruženje proizvođača ili prerađivača istog poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda, bez obzira na njegov pravni status ili sastav.

(3) U grupi mogu učestvovati i druge zainteresovane strane.

(4) Grupom iz stava 2 ovog člana smatra se fizičko ili pravno lice ako:

- 1) dokaže da je jedini proizvođač ili prerađivač određenog proizvoda u određenom geografskom području i
- 2) to geografsko područje posjeduje karakteristike koje ga značajno razlikuju od susjednih područja ili su svojstva proizvoda različita od proizvoda proizvedenih u susjednim područjima.

5) Zahtjev iz stava 1 ovog člana sadrži: naziv i adresu podnosioca zahtjeva, oznaku porijekla ili geografsku oznaku čija se registracija traži.

(6) Uz zahtjev iz stava 5 ovog člana podnosi se:

- 1) specifikacija, u skladu sa članom 6 ovog zakona;
- 2) jedinstveni dokument koji sadrži:
 - glavne elemente specifikacije: naziv, opis proizvoda, uključujući, gdje je potrebno, posebna pravila koja se odnose na pakovanje i označavanje, i preciznu prostornu definiciju geografskog područja;
 - opis veze između proizvoda i geografske sredine ili geografskog porijekla iz člana 3 st.1 ili 2 ovog zakona, uključujući, gdje je potrebno, specifične elemente opisa proizvoda ili metode proizvodnje koje potvrđuju tu povezanost.

(7) Zahtjevom iz stava 1 ovog člana može se tražiti registrovanje samo jedne oznake porijekla ili jedne geografske oznake.

(8) Bliži sadržaj i način podnošenja zahtjeva iz stava 1 ovog člana utvrđuje se propisom organa državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Postupanje po zahtjevu za registraciju

Član 8

(1) Zahtjev za registraciju oznake porijekla ili geografske oznake podnosi se Ministarstvu.

(2) Ministarstvo obrazuje Komisiju za sprovođenje postupka registracije oznake porijekla ili geografske oznake poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (u daljem tekstu: Komisija).

(3) Komisija provjerava da li je zahtjev potpun u skladu sa članom 7 ovog zakona, u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva.

(4) Ukoliko je zahtjev za registraciju nepotpun, Komisija pisanim putem poziva podnosioca zahtjeva da u roku od 30 dana od dana prijema poziva ili, izuzetno, u roku koji ona odredi, otkloni utvrđene nedostatke.

(5) Ako podnosilac zahtjeva za registraciju u roku iz stava 4 ovog člana ne otkloni utvrđene nedostake, Ministarstvo, na predlog Komisije, rješenjem odbacuje zahtjev za registraciju oznake.

(6) Zahtjev za registraciju koji je potpun i osnovan, Ministarstvo objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“.

(7) Specifikacija proizvoda i jedinstveni dokument iz člana 7 stav 6 ovog zakona objavljuju se na web stranici Ministarstva.

Prigovor na zahtjev za registraciju

Član 9

(1) Pravno ili fizičko lice koje ima pravni interes i koje ima sjedište, odnosno boravište u Crnoj Gori može podnijeti prigovor na zahtjev za registraciju sa obrazloženjem razloga za podnošenje prigovora.

(2) Prigovor iz stava 1 ovog člana podnosi se Ministarstvu u roku od 30 dana od dana objavljivanja zahtjeva u „Službenom listu Crne Gore“.

(3) Prigovor iz stava 1 ovog člana prihvata se ako:

- 1) je podnesen u propisanom roku;
- 2) je prigovorom ukazano da oznaka porijekla ili geografska oznaka čija se registracija zahtjevom traži ne ispunjava uslove za registraciju u skladu sa članom 3 ovog zakona;
- 3) je prigovorom ukazano da bi registracija predloženog naziva bilo u suprotnosti sa članom 5 st. 4, 5 i 6 ovog zakona;
- 4) je prigovorom ukazano da bi se registracijom predloženog naziva ugrozilo postojanje potpuno ili djelimično istog naziva ili žiga ili postojanje proizvoda koji su zastupljeni na tržištu najmanje pet godina prije datuma objavljivanja zahtjeva u „Službenom listu Crne Gore“ ili
- 5) sadrži informacije iz kojih se može zaključiti da je naziv, za koji se traži registracija, generičan, u smislu člana 5 stav 2 ovog zakona.

Postupanje po prigovoru

Član 10

(1) Komisija utvrđuje osnovanost prigovora iz člana 9 ovog zakona.

(2) Ako Ministarstvo ne primi nijedan prigovor u roku iz člana 9 stav 2 ovog zakona, Komisija predlaže Ministarstvu donošenje rješenja o registraciji oznake porijekla ili geografske oznake.

(3) Ako je prigovor podnesen u skladu sa članom 9 st. 2 i 3 ovog zakona, Komisija poziva zainteresovane strane da se dogovore.

(4) Ukoliko zainteresovane strane ne postignu dogovor, Komisija predlaže Ministarstvu prihvatanje ili odbijanje zahtjeva za registraciju, odnosno dalje postupanje po zahtjevu za registraciju, uvažavajući mišljenja podnosioca zahtjeva i podnosioca prigovora, o čemu Ministarstvo donosi rješenje.

(5) Rješenje iz stava 4 ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

(6) Oznake porijekla i geografske oznake registrovane u skladu sa st. 2 i 4 ovog člana Ministarstvo objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“.

(7) Način podnošenja prigovora i rokovi u postupku po prigovoru iz stava 3 ovog člana, kao i rokovi za dalje postupanje po zahtjevu za registraciju iz stava 4 ovog člana utvrđuju se propisom Ministarstva.

Registar oznaka porijekla i Registar geografskih oznaka

Član 11

(1) Na osnovu rješenja iz člana 10 st. 2 i 4 ovog zakona registrovane oznake porijekla upisuju se u Registar oznaka porijekla, a registrovane geografske oznake u Registar geografskih oznaka.

(2) Sadržaj, oblik i način vođenja registara iz stava 1 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.

Korišćenje oznake porijekla i geografske oznake

Član 12

(1) Registrovanu oznaku porijekla ili geografsku oznaku može koristiti proizvođač ili prerađivač poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda ako proizvod ispunjava uslove iz odgovarajuće specifikacije.

(2) Nakon registracije oznaka iz stava 1 ovog člana i nakon sprovedenog postupka ocjenjivanja usaglašenosti proizvoda sa specifikacijom u skladu sa članom 37 ovog zakona, proizvođač ili prerađivač poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda može podnijeti zahtjev za upis u Evidenciju korisnika registrovanih oznaka porijekla ili Evidenciju korisnika registrovanih geografskih oznaka.

(3) O upisu u evidencije iz stava 2 ovog člana, proizvođaču ili prerađivaču poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda Ministarstvo izdaje rješenje.

(4) Proizvođač ili prerađivač poljoprivrednih ili prehrambenih proizvoda brisaće se iz odgovarajuće evidencije iz stava 2 ovog člana ako prestane da ispunjava uslove iz specifikacije proizvoda.

(5) Sadržaj zahtjeva za upis u Evidenciju korisnika registrovanih oznaka porijekla i Evidenciju korisnika registrovanih geografskih oznaka, sadržaj i način vođenja evidencija, postupak upisa i brisanja iz evidencija utvrđuje se propisom Ministarstva.

Izmjena specifikacije proizvoda

Član 13

(1) Grupa proizvođača ili prerađivača koja ispunjava uslove iz člana 7 ovog zakona, a koja ima pravni interes može zahtijevati izmjenu specifikacije proizvoda, naročito radi prihvatanja naučno tehničkih dostignuća ili redefinisanja geografskog područje iz člana 6 stav 2 tačka 3 ovog zakona.

(2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se Ministarstvu i mora da sadrži opis i razloge predloženih izmjena.

(3) Na postupak po zahtjevu za izmjenu specifikacije koja podrazumijeva jednu ili više izmjena jedinstvenog dokumenta, shodno se primjenjuju odredbe čl. 7 do 11 ovog zakona.

(4) Ukoliko su predložene izmjene specifikacije manje, Komisija razmatra zahtjev bez primjene postupka iz čl. 9 i 10 ovog zakona, a u slučaju da je zahtjev osnovan, Ministarstvo ga objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“.

(5) Kada izmjene specifikacije ne podrazumijevaju izmjenu jedinstvenog dokumenta, Ministarstvo na predlog Komisije donosi rješenje o odobravanju predloženih izmjena.

(6) Kada izmjena podrazumijeva privremenu promjenu specifikacije, koja je rezultat sprovođenja obaveznih sanitarnih ili fitosanitarnih mjera nadležnih državnih organa, Ministarstvo, na predlog Komisije, donosi rješenje o privremenoj promjeni specifikacije.

(7) Uslovi i način podnošenja zahtjeva za izmjenu specifikacije proizvoda, kao i šta se smatra manjom izmjenom specifikacije utvrđuju se propisom Ministarstva.

Ukidanje rješenja o registraciji oznake porijekla ili geografske oznake **Član 14**

(1) Rješenje o registraciji oznake porijekla, odnosno geografske oznake ukinuće se ako se u postupku ocjenjivanja usaglašenosti sa specifikacijom proizvoda utvrdi da proizvod ne ispunjava uslove iz specifikacije, odnosno da neće biti moguće obezbjeđivati kontinuirano ispunjavanje uslova iz specifikacije proizvoda.

(2) Zahtjev za ukidanje rješenja iz stava 1 ovog člana Ministarstvu može podnijeti fizičko ili pravno lice, koje ima pravni interes uz navođenje razloga za ukidanje rješenja..

(3) Pravosnažno rješenje o ukidanju rješenja o registraciji oznake porijekla ili geografske oznake Ministarstvo objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“.

(4) Na osnovu pravosnažnog rješenja iz stava 3 ovog člana Ministarstvo će brisati registrovanu oznaku porijekla, odnosno geografsku oznaku iz registara iz člana 11 ovog zakona.

(5) Oblik i sadržaj zahtjeva i postupak po zahtjevu iz stava 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.

Zaštita oznaka **Član 15**

(1) Registrovana oznaka porijekla ili geografska oznaka, zaštićene su od:

- 1) direktne ili indirektne komercijalne upotrebe registrovanog naziva za poljoprivredne ili prehrambene proizvode koji nijesu obuhvaćeni registracijom, ako se ti proizvodi mogu uporediti sa proizvodima registrovanim pod tim nazivom ili ukoliko se upotrebom tog naziva eksploatiše reputacija registrovane oznake;
- 2) zloupotrebe, imitacije ili evociranja, čak i ako je pravo porijeklo proizvoda naznačeno ili naziv proizvoda preveden ili ako ga prate izrazi kao što su „stil“, „tip“, „metod“, „kao što se proizvodi u“, „imitacija“ ili slično;

- 3) lažne oznake ili oznake koja dovodi u zabludu u pogledu porijekla, prirode ili bitnih osobina proizvoda na spoljnoj ili unutrašnjoj ambalaži, promotivnim materijalima ili dokumentima koja se odnose na dati proizvod i pakovanja proizvoda u ambalažu koja stvara pogrešan utisak o njegovom porijeklu;
- 4) radnje koja može potrošača dovesti u zabludu u pogledu stvarnog porijekla proizvoda.

(2) Kada registrovani naziv sadrži naziv poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda koji se smatra generičnim, upotreba tog generičnog naziva na odgovarajućem poljoprivrednom ili prehrambenom proizvodu neće se smatrati suprotnim stavu 1 tač. 1 i 2 ovog člana.

(3) Zaštićeni nazivi ne mogu postati generični.

(4) Zaštita oznaka porijekla i geografskih oznaka koje su registrovane u Evropskoj zajednici ostvaruje se u skladu sa ovim zakonom.

Odnos prema žigovima **Član 16**

(1) Kada su oznake porijekla ili geografske oznake registrovane u skladu sa odredbama ovog zakona, prijava za registraciju žiga koji odgovara jednoj od situacija iz člana 15 ovog zakona i odnosi se na istu kategoriju proizvoda odbija se, ako je prijava za registraciju žiga podnesena nakon dana podnošenja zahtjeva za registraciju oznake.

(2) Žigovi koji su registrovani suprotno stavu 1 ovog člana proglašiće se nevažećim, u skladu sa zakonom.

(3) Žig čija upotreba odgovara jednoj od situacija iz člana 15 ovog zakona i koji je registrovan u dobroj vjeri prije podnošenja zahtjeva za registrovanje oznake porijekla ili geografske oznake u skladu sa ovim zakonom, može se nastaviti koristiti ukoliko ne postoji osnova za njegovo proglašenje nevažećim ili poništenje u skladu sa posebnim propisom.

Nazivi, oznake i znaci **Član 17**

(1) Poljoprivredni ili prehrambeni proizvod koji je proizveden ili prerađen u skladu sa odgovarajućom specifikacijom proizvoda mora biti označen na način da pored registrovanog naziva ima i vidljivu oznaku „ZAŠTIĆENA OZNAKA PORIJEKLA“ ili „ZOP“, odnosno „ZAŠTIĆENA GEOGRAFSKA OZNAKA“ ili „ZGO“, uz nanošenje pripadajućeg znaka.

(2) Samo proizvođači ili prerađivači koji proizvode odnosno prerađuju poljoprivredne ili prehrambene proizvode u skladu sa specifikacijom proizvoda i koji su upisani u evidencije iz člana 12 stav 2 ovog zakona, mogu na deklaraciji ili na reklamnoj ili drugoj dokumentaciji koja se odnosi na poljoprivredni ili prehrambeni proizvod, staviti oznaku i pripadajući znak iz stava 1 ovog člana.

(3) Znak iz stava 1 ovog člana je grafički prikaz registrovane oznake poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda.

(4) Izgled, dimenzije, sadržaj i način izdavanja znaka iz stava 3 ovog člana utvđuje se propisom Ministarstva.

III. POLJOPRIVREDNI I PREHRAMBENI PROIZVODI KAO GARANTOVANO TRADICIONALNI SPECIJALITETI

Posebna svojstva Član 18

(1) Garantovano tradicionalni specijalitet je poljoprivredni ili prehrambeni proizvod, kojem se registracijom, u skladu sa ovim zakonom, priznaju posebna svojstva.

(2) Tradicionalno, u smislu ovog zakona, označava dokazanu upotrebu tog proizvoda na tržištu kroz vremenski period koji pokazuje prenošenje sa generacije na generaciju, u trajanju od najmanje 25 godina.

(3) Posebna svojstva, u smislu ovog zakona, su karakteristika ili niz karakteristika koje jasno razlikuju poljoprivredni ili prehrambeni proizvod od sličnih poljoprivrednih ili prehrambenih proizvoda iste kategorije, koje mogu da se odnose na posebne karakteristike proizvoda kao što su fizičke, hemijske, mikrobiološke ili organoleptičke karakteristike proizvoda ili na metod proizvodnje koji proizvođač koristi ili na posebne uslove tokom njegove proizvodnje.

(4) Prezentacija poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda ne smatra se posebnim svojstvom iz stava 3 ovog člana.

(5) Posebna svojstva iz stava 3 ovog člana ne mogu se ograničiti na kvantitativan ili kvalitativan sastav ili na način proizvodnje utvrđen posebnim propisima ili standardima, osim ako su tim propisima ili standardima utvrđena posebna svojstva proizvoda.

Registar naziva garantovano tradicionalnih specijaliteta Član 19

(1) Registar naziva garantovano tradicionalnih specijaliteta vodi Ministarstvo.

(2) Registar iz stava 1 ovog člana sadrži dvije liste garantovano tradicionalnih specijaliteta, u zavisnosti da li je upotreba naziva poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda rezervisana za proizvođače koji ispunjavaju uslove iz specifikacije proizvoda.

(3) Sadržaj, oblik i način vođenja registra iz stava 1 ovog člana utvđuje se propisom Ministarstva.

Zahtjevi u odnosu na proizvode i nazive Član 20

(1) U registar iz člana 19 stav 1 ovog zakona, može biti upisan poljoprivredni ili prehrambeni proizvod koji je proizveden upotrebom tradicionalnih sirovina ili ga karakteriše tradicionalni sastav ili način proizvodnje i/ili prerade i koji odražava tradicionalni način proizvodnje i/ili prerade.

(2) Poljoprivredni ili prehrambeni proizvod čija posebna svojstva proizilaze iz njegovog porijekla ili geografskog porijekla neće se registrovati.

(3) Izuzetno od člana 21 ovog zakona, u nazivu poljoprivrednih ili prehrambenih proizvoda dozvoljena je upotreba geografskih izraza.

(4) Naziv poljoprivrednog ili prehrambenog proizvod može se registrovati ako:

- 1) je specifičan ili
- 2) izražava posebna svojstva poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda.

(5) Specifičan naziv iz stava 4 tačka 1 ovog člana mora biti tradicionalan u skladu sa ovim zakonom ili običajem.

(6) Naziv iz stava 4 tačka 2 ovog člana ne može se registrovati ako:

- 1) se odnosi samo na tvrdnje opšte prirode koje se koriste za određene poljoprivredne ili prehrambene proizvode ili za proizvode utvrđene posebnim propisima;
- 2) dovodi u zabludu, odnosno upućuje na očigledno svojstvo proizvoda ili svojstvo koje ne odgovara specifikaciji proizvoda čime dovodi potrošača u zabludu u pogledu svojstava proizvoda.

Ograničenja upotrebe naziva **Član 21**

Naziv biljne sorte ili rase životinja može biti dio naziva oznake garantovano tradicionalnog specijaliteta, pod uslovom da ne dovodi u zabludu po pitanju prirode proizvoda.

Specifikacija garantovano tradicionalnih specijaliteta **Član 22**

(1) Poljoprivredni ili prehrambeni proizvod smatraće se garantovano tradicionalnim specijalitetom, ako ispunjava uslove iz specifikacije garantovano tradicionalnog specijaliteta.

(2) Specifikacija iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) naziv iz člana 20 stav 4 ovog zakona koji mora biti na crnogorskom jeziku ili po zahtjevu na drugom jeziku, naznačavajući da li grupa proizvođača ili prerađivača traži registraciju sa ili bez rezervisanja naziva;
- 2) opis poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda uključujući i njegova glavna fizička, hemijska, mikrobiološka ili organoleptička svojstva;
- 3) opis metode proizvodnje koje se proizvođači moraju pridržavati uključujući i, gdje je to potrebno, prirodu i svojstva sirovina ili sastojaka koji se koriste i metodu pripreme poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda;
- 4) bitne elemente koji određuju posebna svojstva proizvoda i kada je potrebno referentnu osnovu;
- 5) bitne elemente koji dokazuju tradicionalne karakteristike proizvoda u skladu sa članom 18 stav 2 ovog zakona i
- 6) minimum zahtjeva i postupaka za provjeru posebnih svojstava.

Zahtjev za registraciju

Član 23

(1) Zahtjev za registraciju naziva garantovano tradicionalnog specijaliteta (u daljem tekstu: zahtjev za registraciju) može podnijeti samo grupa proizvođača ili prerađivača istog poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda, bez obzira na njen pravni status ili sastav (u daljem tekstu: grupa).

(2) Grupa može podnijeti zahtjev za registraciju samo za poljoprivredne ili prehrambene proizvode koje proizvodi ili prerađuje.

(3) Grupa može podnijeti zahtjev za registraciju sa rezervisanjem naziva za poljoprivredni ili prehrambeni proizvod ako se taj naziv ne koristi na zakonit, opštepoznat i ekonomski značajan način za slične poljoprivredne ili prehrambene proizvode.

(4) Zahtjev za registraciju sadrži naziv i adresu grupe koja podnosi zahtjev za registraciju garantovano tradicionalnog specijaliteta.

(5) Uz zahtjev za registraciju podnosi se:

- 1) specifikacija iz člana 22 ovog zakona;
- 2) naziv i adresa ovlašćenog tijela koje provjerava usaglašenost sa specifikacijom proizvoda i njegove specifične zadatke i
- 3) dokumenti koji potvrđuju tradicionalne karakteristike i posebna svojstva proizvoda.

(6) Zahtjevom za registraciju može se tražiti registrovanje jednog garantovano tradicionalnog specijaliteta.

(7) Bliži sadržaj i način podnošenja zahtjeva za registraciju utvđuje se propisom Ministarstva.

Postupanje po zahtjevu za registraciju

Član 24

(1) Zahtjev za registraciju podnosi se Ministarstvu.

(2) Ministarstvo obrazuje Komisiju za sprovođenje postupka registracije garantovano tradicionalnog specijaliteta poljoprivrednih ili prehrambenih proizvoda (u daljem tekstu: Komisija za GTS).

(3) Komisija za GTS u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva provjerava da li je zahtjev potpun u skladu sa članom 23 ovog zakona.

(4) Ukoliko je zahtjev za registraciju nepotpun, Komisija za GTS pisanim putem poziva podnosioca zahtjeva da u roku od 30 dana od dana prijema poziva ili, izuzetno, u roku koji ona odredi, otkloni utvrđene nedostatke.

(5) Ako podnosilac zahtjeva za registraciju u roku iz stava 4 ovog člana ne otkloni utvrđene nedostatke, Ministarstvo, na predlog Komisije za GTS, rješenjem odbacuje zahtjev za registraciju.

(6) Zahtjev za registraciju koji je potpun i osnovan, Ministarstvo objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“.

(7) Specifikacija iz člana 22 ovog zakona objavljuje se na web stranici Ministarstva.

Prigovor na zahtjev za registraciju

Član 25

(1) Pravno ili fizičko lice koje ima pravni interes i koje ima sjedište, odnosno boravište u Crnoj Gori, može u propisanom roku podnijeti prigovor na zahtjev za registraciju, sa obrazloženjem razloga za podnošenje prigovora.

(2) Prigovor iz stava 1 ovog člana podnosi se Ministarstvu u roku od 30 dana od dana objavljivanja zahtjeva u „Službenom listu Crne Gore“.

(3) Prigovor iz stava 1 ovog člana prihvata se ako:

- 1) je podnesen u propisanom roku;
- 2) je prigovorom ukazano da garantovano tradicionalni specijalitet čija se registracija zahtjevom traži ne ispunjava uslove iz čl. 18, 20 i 21 ovog zakona ili
- 3) je, u slučaju zahtjeva iz člana 23 stav 3 ovog zakona, prigovorom ukazano da je korišćenje naziva zakonito, opštepoznato i ekonomski značajno za slične poljoprivredne ili prehrambene proizvode.

Postupanje po prigovoru za registraciju

Član 26

(1) Komisija za GTS razmatra osnovanost prigovora iz člana 25 ovog zakona.

(2) Ako Ministarstvo ne primi nijedan prigovor u skladu sa članom 25 st. 2 i 3 ovog zakona, Komisija za GTS predlaže Ministarstvu donošenja rješenja o registraciji naziva garantovano tradicionalnog specijaliteta.

(3) Ako je prigovor podnesen u skladu sa članom 25 st. 2 i 3 ovog zakona Komisija za GTS poziva zainteresovane strane da se dogovore.

(4) Ukoliko zainteresovane strane ne postignu dogovor, Komisija za GTS predlaže Ministarstvu prihvatanje ili odbijanje zahtjeva za registraciju, odnosno dalje postupanje po zahtjevu za registraciju, uvažavajući mišljenja podnosioca zahtjeva i podnosioca prigovora, o čemu Ministarstvo donosi rješenje.

(5) Rješenje iz st. 2 i 4 ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

(6) Naziv garantovano tradicionalnog specijaliteta registrovan rješenjem iz st. 2 i 4 ovog člana objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore“.

(7) Način podnošenja prigovora, rokovi u postupku po prigovoru iz stava 3 ovog člana i rokovi za dalje postupanje po zahtjevu za registraciju iz stava 4 ovog člana utvrđuju se propisom Ministarstva.

Ukidanje rješenja o registraciji naziva garantovano tradicionalnog specijaliteta

Član 27

(1) Rješenje o registraciji naziva garantovano tradicionalnog specijaliteta ukinuće se, ako se, u postupku ocjenjivanja usaglašenosti sa specifikacijom garantovano tradicionalnog specijaliteta, utvrdi da proizvod ne ispunjava uslove iz specifikacije, odnosno da neće biti moguće kontinuirano obezbjeđivati ispunjavanje uslova iz specifikacije garantovano tradicionalnog specijaliteta ili ako, u vremenskom periodu od pet godina, Ministarstvo ne dobije od ovlašćenog pravnog lica iz člana 37 ovog zakona, obavještenje o provjeri usaglašenosti sa specifikacijom garantovano tradicionalnog specijaliteta.

(2) Zahtjev za ukidanje rješenja iz stava 1 ovog člana Ministarstvu može podnijeti pravno ili fizičko lice, koje ima pravni interes, sa navođenjem razloga za ukidanje rješenja.

(3) Pravosnažno rješenje o ukidanju rješenja o registraciji naziva garantovano tradicionalnog specijaliteta Ministarstvo objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“.

(4) Na osnovu pravosnažnog rješenja iz stava 3 ovog člana Ministarstvo će brisati garantovano tradicionalni specijalitet iz registra iz člana 19 ovog zakona.

(5) Oblik, sadržaj zahtjeva i postupak po zahtjevu iz stava 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.

Izmjena specifikacije garantovano tradicionalnog specijaliteta

Član 28

(1) Grupa koja ima pravni interes može podnijeti zahtjev za dobijanje odobrenje za izmjenu specifikacije garantovano tradicionalnog specijaliteta.

(2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se Ministarstvu i mora da sadrži opis predloženih izmjena specifikacije i njihovu opravdanost, odnosno postojanje ekonomskog interesa.

(3) Na postupak po zahtjevu iz stava 1 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe čl.23 do 26 ovog zakona.

(4) Ukoliko su predložene izmjene specifikacije manje, Komisija za GTS razmatra zahtjev bez primjene postupka iz člana 24 stav 6 i čl. 25 i 26 ovog zakona, a u slučaju da je zahtjev osnovan Ministarstvo ga obavljuje u „Službenom listu Crne Gore“.

(5) Izmjene specifikacije iz stava 4 ovog člana Ministarstvo objavljuje se na web stranici Ministarstva.

(6) Proizvođače ili prerađivače koji koriste registrovani naziv garantovano tradicionalnog specijaliteta, za koji je predložena izmjena specifikacije, Ministarstvo je dužno da obavijesti o načinu objavljivanja izmjene specifikacije iz stava 5 ovog člana.

(7) Kada predložena izmjena specifikacije podrazumijeva privremenu promjenu specifikacije koja je rezultat obaveznih sanitarnih i fitosanitarnih mjera nadležnih državnih organa, Ministarstvo na predlog Komisije za GTS donosi rješenje o privremenoj promjeni specifikacije.

(8) Uslove i način podnošenja zahtjeva za izmjenu specifikacije, kao i šta se smatra manjom izmjenom specifikacije utvrđuje propisom Ministarstvo.

Nazivi, oznake i znaci

Član 29

(1) Naziv poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda je registrovani naziv iz člana 20 stav 4 ovog zakona.

(2) Oznaka za garantovano tradicionalni specijalitet je navod „GARANTOVANO TRADICIONALNI SPECIJALITET“ ili „GTS“.

(3) Znak je grafički prikaz registrovanog garantovano tradicionalnog specijaliteta.

(4) Oblik, dimenzije, sadržaj i način izdavanja znaka iz stava 3 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.

Korišćenje oznake „Garantovano tradicionalni specijalitet“

Član 30

(1) Oznaku „garantovano tradicionalni specijalitet“ može koristiti proizvođač ili prerađivač poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda koji ispunjava uslove iz specifikacije garantovano tradicionalnog specijaliteta.

(2) Nakon registracije garantovano tradicionalnog specijaliteta i dobijanja isprave o usaglašenosti proizvoda sa specifikacijom iz člana 37 stav 2 ovog zakona, proizvođač ili prerađivač poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda može podnijeti zahtjev za upis u Evidenciju korisnika oznake „Garantovano tradicionalni specijalitet“ ili „GTS“ (u daljem tekstu: Evidencija).

(3) Proizvođaču ili prerađivaču poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda, po završenom postupku upisa, Ministarstvo izdaje rješenje o upisu u Evidenciju.

(4) Proizvođač ili prerađivač poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda brisaće se iz Evidencije ako prestane da ispunjava uslove iz specifikacije proizvoda.

(5) Proizvođač ili prerađivač koji proizvodi odnosno prerađuje poljoprivredne ili prehrambene proizvode u skladu sa specifikacijom garantovano tradicionalnog specijaliteta i koji je upisan u Evidenciju, obavezan je da pri deklarisanju ili reklamiranju ili na drugoj dokumentaciji koja se odnosi na registrovani poljoprivredni ili prehrambeni proizvod koristi naziv, oznaku i znak, u skladu sa ovim zakonom.

(6) Sadržaj zahtjeva, sadržaj i način vođenja Evidencije i postupak brisanja iz Evidencije utvrđuje se propisom Ministarstva.

Pravila za registrovani naziv

Član 31

(1) Naziv garantovano tradicionalnog specijaliteta, koji je registrovan bez rezervisanja naziva, može se koristiti samo za identifikovanje poljoprivrednih ili prehrambenih

proizvoda koji su proizvedeni u skladu sa specifikacijom, kao garantovano tradicionalni specijalitet, od dana objavljivanja u skladu sa članom 26 stav 6 ovog zakona.

(2) Naziv iz stava 1 ovog člana može se koristiti na deklaraciji proizvoda koji nije proizveden u skladu sa specifikacijom ali se na deklaraciji ne može koristiti oznaka „GARANTOVANO TRADICIONALNI SPECIJALITET“ ili „GTS“ i sa njom povezani znak.

(3) Naziv garantovano tradicionalnog specijaliteta, koji je registrovan sa rezervisanjem naziva, i kada nije praćen oznakom „GARANTOVANO TRADICIONALNI SPECIJALITET“ ili „GTS“ ili sa njom povezanim znakom, više se ne može koristiti na deklaraciji sličnih poljoprivrednih ili prehrambenih proizvoda koji ne ispunjavaju uslove iz objavljene specifikacije garantovano tradicionalnog specijaliteta, od dana objavljivanja u skladu sa članom 26 stav 6 ovog zakona.

(4) Za naziv čija se registracija traži na crnogorskom jeziku, grupa može u specifikaciji garantovano tradicionalnog specijaliteta navesti da, kada se proizvod plasira na tržište, deklaracija može, pored naziva proizvoda na crnogorskom jeziku, sadržati i navod na drugim jezicima da je proizvod dobijen u skladu sa tradicijom područja.

Zaštita Član 32

(1) Zabranjena je svaka zloupotreba ili korišćenje oznake „GARANTOVANO TRADICIONALNI SPECIJALITET“ ili »GTS«, i sa njom povezanim znakom koje može potrošača dovesti u zabludu, kao i svaka imitacija registrovanog i rezervisanog naziva, u skladu sa članom 31 stav 3 ovog zakona.

(2) Zabranjeno je registrovani naziv koristiti na način koji može potrošača dovesti u zabludu, uključujući i načine koji sugerišu da je neki poljoprivredni ili prehrambeni proizvod registrovan kao garantovano tradicionalni specijalitet.

(3) Opis poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda koji se koristi u prometu ne smije se koristiti na način koji može potrošača dovesti u zabludu u pogledu naziva koji su registrovani i rezervisani u skladu sa članom 31 stav 3 ovog zakona.

Isključenje primjene propisa Član 33

Na poljoprivredne i prehrambene proizvode kao garantovano tradicionalne specijalitete iz Poglavlja III. (čl. 18 do 32) ovog zakona ne primjenjuju se propisi kojima se uređuje intelektualna svojina, a naročito žigovi i odredbe Poglavlja II. (čl. 3 do 17) ovog zakona.

IV. TROŠKOVI Član 34

(1) U postupku registracije oznaka porijekla, geografskih oznaka i registracije garantovano tradicionalnih specijaliteta podnosilac zahtjeva plaća naknadu troškova koja se utvrđuje propisom Ministarstva.

(2) Naknada iz stava 1 ovog člana mora biti srazmjerna stvarnim troškovima nastalim u postupku registracije.

V. MEĐUNARODNA REGISTRACIJA I GRAĐANSKOPRAVNA ZAŠTITA

Međunarodna registracija Član 35

(1) Međunarodna registracija oznaka porijekla, geografskih oznaka i garantovano tradicionalnih specijaliteta sprovodi se u skladu sa međunarodnim sporazumima koji obavezuju Crnu Goru.

(2) Zahtjev za međunarodnu registraciju oznaka porijekla, geografskih oznaka i garantovano tradicionalnih specijaliteta podnosi se Ministarstvu.

(3) Oznake iz stava 1 ovog člana koje nijesu registrovane, odnosno koje su prestale da važe u zemlji porijekla, ne mogu se registrovati u Crnoj Gori.

Građanskopravna zaštita Član 36

Građanskopravna zaštita registrovanih oznaka porijekla i geografskih oznaka ostvaruje se u skladu sa zakonom.

VI. OCJENJIVANJE USAGLAŠENOSTI

Sertifikaciono tijelo Član 37

(1) Ocjenjivanje usaglašenosti sa specifikacijom poljoprivrednih ili prehrambenih proizvoda vrši se nakon donošenja rješenja o registraciji oznake porijekla, geografske oznake i rješenja o registraciji garantovano tradicionalnog specijaliteta.

(2) Ocjenjivanje usaglašenosti sa specifikacijom iz stava 1 ovog člana vrši pravno lice koje ovlasti Ministarstvo (u daljem tekstu: sertifikaciono tijelo).

(3) Sertifikaciono tijelo mora ispunjavati sljedeće uslove:

- 1) da ima sjedište u Crnoj Gori;
- 2) da je akreditovano u skladu sa standardom MEST EN 45011; i
- 3) da ispunjava uslove u pogledu tehničke opremljenosti i stručnog kadra.

(4) Izuzetno od stava 3 tačka 2 ovog člana Ministarstvo može da ovlasti sertifikaciono tijelo i u slučaju kada je sertifikaciono tijelo u postupku akreditacije.

(5) Postupak akreditacije iz stava 4 ovog člana mora biti završen u roku od jedne godine od dana dobijanja ovlašćenja.

(6) Spisak ovlašćenih sertifikacionih tijela Ministarstvo objavljuje u »Službenom listu Crne Gore«.

Postupak ocjenjivanja usaglašenosti sa specifikacijom

Član 38

(1) Postupak ocjenjivanja usaglašenosti sa specifikacijom iz člana 37 stav 1 ovog zakona započinje podnošenjem zahtjeva za ocjenjivanje usaglašenosti sertifikacionom tijelu zainteresovanih fizičkih ili pravnih lica koja proizvode ili prerađuju poljoprivredne ili prehrambene proizvode u skladu sa specifikacijom.

(2) Nakon završenog postupka ocjenjivanja usaglašenosti sa specifikacijom, sertifikaciono tijelo izdaje ispravu o usaglašenosti proizvoda, koju dostavlja podnosiocu zahtjeva i Ministarstvu.

(3) U slučaju kada sertifikaciono tijelo utvrdi značajne neusklađenosti sa specifikacijom proizvoda, dužno je da o tome obavijesti Ministarstvo.

(4) Troškove ocjenjivanja usaglašenosti sa specifikacijom određuje sertifikaciono tijelo uz saglasnost Ministarstva, a snose ih podnosioci zahtjeva za ocjenjivanje usaglašenosti sa specifikacijom proizvoda.

(5) Bliži uslovi koje mora da ispunjava sertifikaciono tijelo, postupak ocjenjivanja usaglašenosti sa specifikacijom proizvoda i način i rokovi obavještanja iz stava 3 ovog člana utvrđuju se propisom Ministarstva.

VII. INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 39

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši Ministarstvo, preko poljoprivrednih inspektora.

Ovlašćenja poljoprivrednog inspektora

Član 40

Pored ovlašćenja inspektora utvrđenih zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor, poljoprivredni inspektor ima i ovlašćenja da:

- 1) prati vođenje registara i evidencija u skladu sa ovim zakonom;
- 2) prati korišćenje registrovanih oznaka i naziva, u skladu sa ovim zakonom;
- 3) provjerava ispunjenost uslova za vršenje poslova ocjenjivanja usaglašenosti poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda sa specifikacijom proizvoda;
- 4) uzima uzorke poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda radi utvrđivanja ispunjenosti uslova iz specifikacije proizvoda;
- 5) predlaže Ministarstvu brisanje proizvođača i prerađivača poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda iz odgovarajućih evidencija, ako utvrdi da njihovi proizvodi ne ispunjavaju uslove iz specifikacije;
- 6) provjerava i druge uslove predviđene ovim zakonom.

Upravne mjere i radnje poljoprivrednog inspektora

Član 41

Pored upravnih mjera i radnji utvrđenih zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor, poljoprivredni inspektor je obavezan da preduzme i sljedeće upravne mjere i radnje:

- 1) zabrani korišćenje registrovane oznake porijekla, geografske oznake ili naziva garantovano tradicionalnog specijaliteta, koji nijesu upisani u registar iz čl. 11 i 19 ovog zakona;
- 2) zabrani korišćenje oznaka proizvođačima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda koji nijesu upisani u odgovarajuće evidencije korisnika oznaka iz čl. 12 stav 2 i 30 stav 2;
- 3) zabrani stavljanje u promet poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda sa registrovanom oznakom, odnosno nazivom koji ne ispunjavaju uslove iz specifikacije proizvoda;
- 4) zabrani stavljanje u promet poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda sa registrovanom oznakom kada utvrdi da nijesu deklarirani u skladu sa ovim zakonom;
- 5) odredi i druge i mjere i radnje u skladu sa zakonom.

VIII. KAZNE NE ODREDBE

Član 42

(1) Novčanom kaznom od 500 eura do 10.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) koristi registrovanu oznaku porijekla ili geografsku oznaku a proizvod ne ispunjava uslove iz odgovarajuće specifikacije, odnosno proizvođač ili prerađivač nije upisan u odgovarajuću Evidenciju (član 12 st.1 i 2);
- 2) koristi registrovanu oznaku porijekla ili geografsku oznaku nakon ukidanja rješenja o registraciji oznake porijekla ili geografske oznake (član 14 stav 1);
- 3) proizvodi ili prerađuju poljoprivredne ili prehrambene proizvoda u skladu sa specifikacijom i ako je upisan u odgovarajuću evidenciju iz člana 12 ovog zakona, na proizvod, odnosno deklaraciju ili na drugu dokumentaciju koja se odnosi na poljoprivredni ili prehrambeni proizvod ne stavi naziv, oznaku i pripadajući znak (član 17 st. 1 i 2);
- 4) koristi naziv garantovano tradicionalnog specijaliteta koji je brisan iz Registra, iz člana 19 stav 1 ovog zakona, na osnovu pravosnažnog rješenja o ukidanju tog naziva (član 27 stav 4);
- 5) koristi oznaku „Garantovano tradicionalni specijalitet“ za proizvod koji ne ispunjava uslove iz specifikacije garantovano tradicionalnog specijaliteta ili nije upisan u Evidenciju korisnika te oznake u skladu sa ovim zakonom (član 30 st.1 i 2);
- 6) proizvodi ili prerađuje poljoprivredne proizvode u skladu sa specifikacijom i ako je upisan u Evidenciju iz člana 30 stav 2 ovog zakona pri deklarisanju, reklamiranju ili na drugoj dokumentaciji koja se odnosi na taj proizvod ne koristi naziv, oznaku i znak u skladu sa ovim zakonom (član 30 stav 5).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 30 eura do 2.000 eura odgovorno lice u pravnom licu.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 6.000 eura.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 30 eura do 1.000 eura.

(5) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, osim novčane kazne, može se izreći i zaštitna mjera oduzimanja predmeta.

IX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 43

Podzakonski akti na osnovu ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 44

Geografska oznaka koja nije do 1. maja. 2004. godine priznata kao oznaka porijekla, pod uslovima iz člana 3 stav 3 ovog zakona, ne može biti priznata kao oznaka porijekla.

Član 45

Nosioci prava ovlašćenog korisnika imena porijekla, odnosno geografske oznake u smislu Zakona o oznakama geografskog porijekla (»Službeni list CG«, broj 48/08) dužni su da, u skladu sa ovim zakonom, podnesu zahtjev za registraciju oznake porijekla, odnosno geografske oznake, u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 46

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe čl. 44 i 75 tačka 6 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju (»Službeni list CG«, broj 56/09).

Član 47

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u »Službenom listu Crne Gore«.

O B R A Z L O Ž E N J E

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o oznakama porijekla, geografskim oznakama i oznakama garantovano tradicionalnih specijaliteta za poljoprivredne i prehrambene proizvode sadržan je u članu 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je predviđeno da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Izvršavanje obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (član 33) i usklađivanje nacionalnog zakonodavstva iz oblasti poljoprivrede u koju spada i područje oznaka porijekla, geografskih oznaka i oznaka garantovano tradicionalnih specijaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, kao područje »politike kvaliteta«, stvorilo je potrebu za daljim usklađivanjem ovog područja kako bi se omogućila harmonizacija s relevantnim propisima EU.

Potpuno usklađivanje u navedenom području moguće je jedino kroz donošenje jedinstvenog zakonskog akta, jer će se na ovakav način omogućiti uspostavljanje sistema registracije poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, kao i sistema ocjenjivanja usaglašenosti i uređenje područja zaštite poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda oznakom porijekla, geografskom oznakom i oznakom garantovano tradicionalnog specijaliteta na nacionalnom nivou, kao pretpostavke za zaštitu na nivou Evropske unije.

Osim navedenog, imali su se u vidu i realni razlozi, potrebe i ciljevi koji se žele ostvariti primjenom ovog zakona, a naročito:

- da proizvodnja i distribucija poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda ima važnu ulogu u privredi svake države;
- da treba podstaći diverzifikaciju poljoprivredne proizvodnje, tako da se postigne bolja ravnoteža između potražnje i ponude na tržištu, a promovisanje proizvoda koji imaju određene karakteristike podstiče ruralni razvoj, posebno u manje povoljnim i udaljenim područjima, povećavajući prihod poljoprivrednim gazdinstvima i zadržavanjem seoske populacije u tim područjima;
- u cilju dobrog funkcionisanja unutrašnjeg tržišta poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima, proizvođačima je potrebno obezbijediti instrumente koji će im omogućiti da povećaju tržišnu vrijednost svojih proizvoda i istovremeno zaštite potrošače od neodgovarajućih praksi, garantujući jednake uslove prometa;
- da konstantno raste broj potrošača koji veći značaj daju kvalitetu nego kvantitetu namirnica u svojoj ishrani, njihovo interesovanje za posebnim proizvodima povećava potražnju za poljoprivrednim proizvodima i prehrambenim proizvodima sa geografskom oznakom i oznakom porijekla, kao i oznakom garantovano tradicionalnih specijaliteta, koji se mogu indentifikovati;
- da, zbog širokog asortiman proizvoda koji se plasiraju na tržište i mnoštva informacija o proizvodima, potrošačima treba pružiti jasne i sažete informacije o porijeklu proizvoda, kako bi mogli napraviti najbolji izbor;

- da je zaštita oznake porijekla i geografske oznake oblik prava intelektualne svojine, i pruža mogućnost ugrađivanju dodatne vrijednosti u proizvode koji se odlikuju posebnim kvalitetom.

III USAGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Prilikom izrade teksta zakona korišćeni su sljedeći EU propisi:

32006R0510

Regulativa Savjeta (EZ) br. 510/2006 od 20. marta 2006. godine o zaštiti geografskih oznaka i oznaka porijekla poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda / Council Regulation (EC) No 510/2006 of 20 March 2006 on the protection of geographical indications and designations of origin for agricultural products and foodstuffs (*OJ L 93, 31.3.2006, p. 12–25*)

Potpuno usklađeno / fully harmonized

32006R0509

Regulativa Savjeta (EZ) br. 509/2006 od 20. marta 2006. o poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima kao garantovano tradicionalnim specijalitetima / Council Regulation (EC) No 509/2006 of 20 March 2006 on agricultural products and foodstuffs as traditional specialties guaranteed (*OJ L 93, 31.3.2006, p. 1–11*)

Potpuno usklađeno / fully harmonized

32006R1898

Regulativa Komisije (EZ) br. 1898/2006 od 14. decembra 2006. godine kojom se propisuju detaljna pravila za sprovođenje Regulative Savjeta (EZ) br. 510/2006 o zaštiti geografskih oznaka i oznaka porijekla poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda / Commission Regulation (EC) No 1898/2006 of 14 December 2006 laying down detailed rules of implementation of Council Regulation (EC) No 510/2006 on the protection of geographical indications and designations of origin for agricultural products and foodstuffs (*OJ L 369, 23.12.2006, p. 1–19*)

Djelimično usklađeno / partly harmonized

32007R1216

Regulativa Komisije (EZ) br. 1216/2007 od 18. oktobra 2007 kojom se propisuju detaljna pravila za sprovođenje Regulative Savjeta (EZ) br. 509/2006 o poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima kao garantovano tradicionalnim specijalitetima / Commission Regulation (EC) No 1216/2007 of 18 October 2007 laying down detailed rules for the implementation of Council Regulation (EC) No 509/2006 on agricultural products and foodstuffs as traditional specialties guaranteed (*OJ L 275, 19.10.2007, p. 3–15*)

Djelimično usklađeno / partly harmonized

IV OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Ovim zakonom uređena su pitanja koja se odnose na utvrđivanje oznake porijekla, geografske oznake i oznake garantovano tradicionalnih specijaliteta, kao i ocjenjivanje usaglašenosti, samo za poljoprivredne i prehrambene proizvode, što je u skladu sa

propisima EU, međunarodnim sporazumima koji obavezuju Crnu Goru i Zakonom o oznakama geografskog porijekla (»Službeni list Crne Gore«, broj 48/08).

U poglavlju II. Oznake porijekla i geografske oznake poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, članom 3, utvrđeno je šta se smatra oznakom porijekla i geografskom oznakom, u smislu ovog zakona.

Bitni kriterijum koji opredjeljuje korišćenje oznake porijekla (naziv regiona, mjesta ili države) u odnosu na geografsku oznaku jeste što se oznaka porijekla može koristiti samo za poljoprivredni ili prehrambeni proizvod koji mora, ne samo, da potiče iz regiona, mjesta, ili države čiji naziv nosi i čiji se kvalitet ili karakteristike isključivo ili bitno uslovljene prirodnim i ljudskim faktorom određene geografske sredine, već i da taj proizvod mora biti i proizveden, prerađen i pripremljen na tom geografskom području, a kada je u pitanju geografska oznaka, proizvod može, na određenom geografskom području, biti samo proizveden i/ili prerađen i/ili pripremljen.

Da bi poljoprivredni ili prehrambeni proizvodi mogli dobiti zaštićenu oznaku porijekla ili zaštićenu geografsku oznaku moraju ispunjavati uslove specifikacije proizvoda.

Sadržina specifikacije proizvoda, zahtjev za registrovanje oznake porijekla ili geografske oznake, postupanje po zahtjevu, prigovoru na zahtjev za registraciju, bliže su uređeni čl. 6-11 ovog poglavlja.

Članom 13 su utvrđeni uslovi i za izmjenu specifikacije proizvoda.

Ovaj zahtjev može podnijeti grupa proizvođača ili prerađivača (svako udruženje proizvođača ili prerađivača istog poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda, bez obzira na njegov pravni status ili sastav) ili fizičko ili pravno lice koje se smatra grupom u smislu ovog zakona (ako dokaže da je jedini proizvođač ili prerađivač određenog proizvoda u određenom geografskom području i ako to geografsko područje posjeduje karakteristike koje ga značajno razlikuju od susjednih područja ili su svojstva proizvoda različita od onih proizvedenih u susjednim područjima), pod uslovom da ima pravni interes, a posebno radi prihvatanja naučno tehničkih dostignuća ili redefinisanja geografskog područja, iz člana 6 stav 2 tačka 3 ovog zakona.

Oznake porijekla i geografske oznake koje su prihvaćene od strane Ministarstva, odnosno verifikovane donošenjem rješenja o registraciji oznake porijekla i geografske oznake, upisuju se u odgovarajuće registre (član 11).

Samo oznake porijekla i geografske oznake, koje su upisane u odgovarajući registar, mogu se koristiti od strane proizvođači ili prerađivači poljoprivrednih ili prehrambenih proizvoda, pod uslovom da njihov proizvod ispunjava uslove iz specifikacije tog proizvoda.

Da li određeni proizvod ispunjava uslove iz specifikacije proizvoda utvrđuje se kroz postupak ocjenjivanja usaglašenosti, koji se sprovodi u skladu sa čl. 37 i 38 ovog zakona.

Ocjenjivanje usaglašenosti sa specifikacijom vrši pravno lica koje ovlasti Ministarstvo (u daljem tekstu: sertifikaciono tijelo), koje mora da ispunjava propisane uslove, a naročito: da ima sjedište u Crnoj Gori; da je akreditovano u skladu sa standardom MEST EN 45011; i da ispunjava uslove u pogledu tehničke opremljenosti i stručnog kadra.

Postupak ocjenjivanja usaglašenosti sa specifikacijom započinje podnošenjem zahtjeva za ocjenjivanje usaglašenosti sertifikacionom tijelu od strane zainteresovanih fizičkih ili pravnih lica, koja proizvode ili prerađuju poljoprivredne ili prehrambene proizvode u skladu sa specifikacijom.

Nakon završenog postupka ocjenjivanja usaglašenosti sa specifikacijom, sertifikaciono tijelo izdaje ispravu o usaglašenosti proizvoda sa specifikacijom, koju dostavlja podnosiocu zahtjeva i Ministarstvu.

U slučaju kada sertifikaciono tijelo utvrdi značajne neusklađenosti sa specifikacijom, dužno je da o tome obavijesti Ministarstvo.

U poglavlju III. Poljoprivredni ili prehrambeni proizvodi kao garantovano tradicionalni specijaliteti utvrđeno je šta se smatra garantovano tradicionalnim specijalitetom, registar naziva tih specijaliteta, ograničenje upotrebe naziva, specifikacija za ove proizvode, registracija naziva, postupanje po zahtjevu za registraciju, prigovoru, izmjena specifikacije i druga pitanja od značaja za zaštitu ove oznake.

Mnoga područja u Crnoj Gori poznata su po nekom od proizvoda koji imaju jedinstvenu recepturu i svaki od njih je potvrda postojanja tradicije, iskustva i običaja brojnih generacija crnogorskih porodica. Zbog toga je neophodno takav privredni i marketinški potencijal, sa uspostavljanjem navedenih sistema zaštite, bolje iskoristi u svrhu obogaćivanja tržišne i turističke ponude, odnosno podsticanja razvoja ruralnih područja.

U okviru inspeksijskog nadzora, shodno osnovnim zakonskim rješenjima, propisan je inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, radi njegove dosljedne primjene.

Kaznenim odredbama utvrđeni su prekršaji za radnje izvršene protivno odredbama ovog zakona, kao i kazne za izvršeni prekršaj.

V PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbjeđivati finansijska sredstva u Budžetu Crne Gore.